«Адæмтæй минкъий нæййес!»

«Адæмтæй минкъий нæййес!»

Дигорæ 2006 № 2, стр. 2

paragraph 1.

1.1. **Поэт æма прозаик Исхак Машбаши кадгин**
поэт æма прозаик Исхак Машбаши кад -гин
poet and/but/for/that prosaist Isaac respect,glory ADJ

нæмттæ нимад дæр æнхæстæй
нæм -тт -æ нимад дæр æнхæст -æй
name/fame,respect PL NOM count/respect.PART.PST/account FOC complete ABL

нæ фæууодзæнæ : Адыгейи , Кæсæг
нæ фæу- уодзæнæ Адыге -йи Кæсæг
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL PREF be.FUT.2SG Adyghei GEN/INESS Kabarda

Балхъари , Хъæрæсе Черкести адæмон финсæг ,
Балхъар -и Хъæрæсе Черкес -т -и адæм -он финс -æг
Balkariya GEN/INESS Karachay cherkess PL GEN/INESS people ADJ write PART.PRS

Уæрæсей финсгути Цæдеси правлений
Уæрæсе -й финс -гу -т -и Цæдес -и правлени -й
Russia GEN/INESS write PART.PRS PL GEN/INESS union GEN/INESS management GEN/INESS

æмсæрдар , Кубани аййевæдти
æм- сæрдар Кубан -и аййев -æд -т -и
COM chairman,boss Kuban GEN/INESS beautiful SUF PL GEN/INESS

æскъуæлхт архайæг ,
æскъуæлхт архай -æг
differ/crawl.up,move.slowly.PART.PST act,try,endeavour PART.PRS

финсгути Æгасдуйнеуон Цæдеси æмæхсæнади
финс -гу -т -и æгас дуйнеуон Цæдес -и æм- æхсæнад -и
write PART.PRS PL GEN/INESS all/alive world union GEN/INESS COM society GEN/INESS

æнхæстгæнæн комитети сæрдари
æнхæст гæнæн комитет -и сæрдар -и
complete possibility,means committee GEN/INESS chairman,boss GEN/INESS

хуæдæййевæг , Адыгей , Уæрæсей , ССР
хуæд- æййев -æг Адыге -й Уæрæсе -й
REFL change,stand.for PART.PRS Adyghei GEN/INESS Russia GEN/INESS

Цæдеси , Паддзахадон М А **Шолохови Уæрæсейаг литературон**
Цæдес -и паддзахад -он Шолохов -и Уæрæсе -йаг литератур -он
union GEN/INESS state ADJ Sholokhov GEN/INESS Russia SUF literature ADJ

премити лауреат , Хонсар федералон зилди
преми -т -и лауреат хонсар федералон зилд -и
prize PL GEN/INESS laureate south federal turn/look.after.PART.PST/circle GEN/INESS

хестæрти **Совети** **иуонг** , **академик** , **Æгасдуйнеуон**
хестæр -т -и Совет -и иуонг академик æгас дуйнеуон
elder PL GEN/INESS council GEN/INESS member academician all/alive world

Адыгейаг (**Черкессти**) **академий** **иуонг** , **Майкъоппи**
Адыге -йаг черкесс -т -и академи -й иуонг Майкъопп -и
Adyghei SUF cherkess PL GEN/INESS academy GEN/INESS member Maykop GEN/INESS

технологон **университети** **кадгин** **доктор** , **Майкъоппи**
технологон университет -и кад -гин доктор Майкъопп -и
technological university GEN/INESS respect,glory ADJ doctor Maykop GEN/INESS

горæти **кадгин** **гражданин** ... .
горæт -и кад -гин гражданин
city GEN/INESS respect,glory ADJ citizen

1.2. **Хуарззæнхæгонд** **æрцудæй** **берæ** **ордентæ**
хуарззæнх -æ -гонд æр- цуд -æй берæ орден -т -æ
favour,good.deed NOM do.PART.PST PREF go PST.INTR.3SG many order PL NOM

æма **майдантæй** .
æма майдан -т -æй
and/but/for/that medal PL ABL

1.3. **Киунугæкæсгутæ** **ба** ' **й** **зонунцæ** ,
киунуг кæс -гу -т -æ ба æй зон -унцæ
book look/read/seem PART.PRS PL NOM CONTR 3SG.ENCL.GEN know,can PRS.3PL

фиццагидæр , **æ** **романтæ** « Оплаканных не ждут », « Тропы из ночи », « Сто первый перевал », **поэмитæ** **æма**
фиццаг -и -дæр æ роман -т -æ поэм -ит -æ æма
first GEN/INESS COMPAR/FOC POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN novel PL NOM poem PL NOM and/but/for/that

æмдзæвгити **æмбурдгæндтæй** .
æмдзæвг -ит -и æмбурд -гæнд -т -æй
poem PL GEN/INESS meeting do.PART.PST PL ABL

1.4. **Евгъуд** **анзи** **тæккæ** **кæрони** **адтæй**
евгъуд анз -и тæккæ кæрон -и адтæй
past.ADJ year GEN/INESS exactly border/termination/outskirts/inflexion GEN/INESS be.PST.3SG

финсгути **Æгасдуйнеуон** **æмæхсæнади** 6 **-аг** **съезд**
финс -гу -т -и æгас дуйнеуон æм- æхсæнад -и -аг съезд
write PART.PRS PL GEN/INESS all/alive world COM society GEN/INESS SUF congress

æма **уæд** **зундгонд** **адыгейаг** **финсæг**
æма уæд зундгонд Адыге -йаг финс -æг
and/but/for/that then/be.IMP.3SG well.known Adyghei SUF write PART.PRS

æ **гъудитæ** **загъта** **нæ**
æ гъуди -т -æ загът -а нæ
POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN thought PL NOM say PST.TR.3SG NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL

нацити **литературити** **абони**
наци -т -и литератур -ит -и абони
nation PL GEN/INESS literature PL GEN/INESS today

уавæри **туххæй** .
уавæр -и туххæй
SUBJition/position,essence,situation GEN/INESS for,because.of/about

paragraph 2.

2.1. - **Аци съезд æз нимайун** **еугæнæн** **æмбурдбæл**
- аци съезд æз нимай -ун еу -гæн -æн æмбурд -бæл
this congress I count/respect INF/PRS.1SG one do.PRS NMLZ meeting SUPER

æма **ми** **æруагæс кæнуй** , **кæрон**
æма ми æруагæс кæн -уй кæрон
and/but/for/that 1SG.ENCL.ABL faith do PRS.3SG border/termination/outskirts/inflexion

искæндзæнæй **æнæгъæуаги** **буцæутæн** ,
ис- кæн -дзæнæй æнæ- гъæуаг -и буцæу -т -æн
PREF do FUT.3SG without lack GEN/INESS dispute,competition/prop PL DAT

финсгути **æхсæн** **дууехдзийнадæ**
финс -гу -т -и æхсæн дууех -дзийнад -æ
write PART.PRS PL GEN/INESS middle/between/mutual/polygon division.in.half NMLZ NOM

фесафдзæнæй , **еумæйаг есбонбæл**
фе- саф -дзæнæй еумæйаг есбон -бæл
PREF disappear,perish FUT.3SG common property,fortune SUPER

ходуйнаггæнæг **хæлæфтæ** **нæбал** **кæндзæнæнцæ** .
ход -уйнаг -гæн -æг хæлæф -т -æ нæ- =бал кæн -дзæнæнцæ
laugh PART.FUT do.PRS PART.PRS trousers PL NOM NEG =for.a.while/any.more do FUT.3PL

2.2. **Литературæмæ раст** **цæстæй** , **раст** **зæрдæй** **кæсун**
литератур -æмæ раст цæст -æй раст зæрд -æй кæс -ун
literature ALL truth/straight eye ABL truth/straight heart ABL look/read/seem INF

гъæуй .
гъæ -уй
need/be.necessary PRS.3SG

2.3. **Æвæдзи** , **æгæр** **уæлвæзон** , **гъæрдзурдау** **уæмæ**
æвæдзи æгæр уæлвæз -он гъæр дзурд -ау уæмæ
obvious too.much elevation ADJ scream,sound speak EQU 2PL.ENCL.ALL

фæккæсдзæнæй **мæ** **гъуди** , **фал**
фæк- кæс -дзæнæй мæ гъуди фал
PREF look/read/seem FUT.3SG 1SG.ENCL.GEN/POSS.1SG thought however

æцæгæйдæр , **уотæ ’ й** : **финсæг** **цæруй** **æма**
æцæг -æй -дæр уотæ æй финс -æг цæр -уй æма
truth ABL COMPAR/FOC so be.PRS.3SG write PART.PRS live PRS.3SG and/but/for/that

финсуй **адæмæн** .
финс -уй адæм -æн
write PRS.3SG people DAT

2.4. **Мæ** **фыццаг** **киунугæ** **рацудæй** 1953 **анзи** ,
мæ фыццаг киунуг ра- цуд -æй анз -и
1SG.ENCL.GEN/POSS.1SG first book PREF go PST.INTR.3SG year GEN/INESS
дæн 70 **киунугей** **автор** .
дæн киунуг -ей автор
be.PRS.1SG book GEN.PRN author

2.5. **Уагъд** **æрцудæнцæ** **уруссагау** ,
уагъд æр- цуд -æнцæ урусс -аг -ау
permit,let.go,keep.PART.PST/divorce PREF go PST.INTR.3PL russian SUF EQU
адыгейагау , **æндæр** **æвзæгтæбæл** , **уой** **хæццæ**
Адыге -йаг -ау æндæр æвзæг -т -æбæл уой хæццæ
Adyghei SUF EQU other language/tip PL SUPER be.SUBJ.3PL/he,she.GEN together
фæсарæнти **дæр** **æма** **уæддæр** **литературæ** **мæнæн** **некæд**
фæсарæн -т -и дæр æма уæддæр литератур -æ мæнæн не- кæд
abroad PL GEN/INESS FOC and/but/for/that nevertheless literature NOM I.DAT NEG when/if
адтæй , **гъома** **исгъæздуг** **уон** , **зæгъгæ** : **литературæ**
адтæй гъома ис- гъæздуг уон зæгъ -гæ литератур -æ
be.PST.3SG DISC PREF rich be.SUBJ.1SG say CONV literature NOM
æма **культурæн** **сæ** **нисанеуæг** **æндæр**
æма культур -æн сæ нисан :еуæг æндæр
and/but/for/that culture DAT POSS.3PL/3PL.ENCL.GEN label,aim/meaning,feature other
æй - **етæ** **æгириддæр** **гъæуама** **ма**
æй - етæ æгирид -дæр гъæуама ма
be.PRS.3SG they,those totally,absolutely COMPAR/FOC should.be NEG/also/and/but/for/that
уонцæ **базаркæнуни** **дзаумайау** .
уонцæ базар кæн -ун -и дзаума -йау
SUBJ.3PL market do INF GEN/INESS thing,object EQU

paragraph 3.

3.1. - **Советтон** **рæстæги** **æндæр** **республикити**
- Совет -тон рæстæг -и æндæр республик -ит -и
council ADJ time GEN/INESS other republic PL GEN/INESS
фингсути **киунугутæ** **тæлмацигонд** **цудæнцæ** **ССР**
финс -гу -т -и киунугу -т -æ тæлмаци -конд цуд -æнцæ ССР
write PART.PRS PL GEN/INESS book PL NOM translation do.PART.PST go PST.INTR.3PL
Цæдеси **æндæр** **æвзæгтæмæ** , **арæзт** **цудæй**
Цæдес -и æндæр æвзæг -т -æмæ арæзт цуд -æй
union GEN/INESS other language/tip PL ALL producePART.PST/structure go PST.INTR.3SG

аллихузон фембæлдтитæ
алли хуз -он фе- мбæлдт -ит -æ
every colour/appearance,look ADJ PREF meet/happen.PART.PST/meeting PL NOM

киунугæкæсгути хæццæ , фал абони ба уæхæнæй
киунуг кæс -гу -т -и хæццæ фал абони ба уæхæн -æй
book look/read/seem PART.PRS PL GEN/INESS together however today CONTR such ABL

неци бал ес , цидæр æнахур кæрæдземæй
неци =бал ес цидæр æнахур кæрæдземæй
nothing =for.a.while/any.more EXT something unusual,strange RCP.ABL

ниххецæнтæ , ниххæлеу ан ...
них- хецæн -т -æ них- хæлеу ан
PREF separate PL NOM PREF scattered be.PRS.1PL

paragraph 4.

4.1. **- Ай-гъай , алли устур литературæ дæр - фæнди уруссаг , фæнди**
- алли устур литератур -æ дæр - фæнди урус -аг фæнди
every big literature NOM FOC any/or russian SUF any/or

казахаг , фæнди украинаг - хебарæ æй æма гъæуама
казах -аг фæнди украин -аг - хебар -æ æй æма гъæуама
Kazakh SUF any/or Ukraine SUF independent NOM be.PRS.3SG and/but/for/that should.be

ирæза , фал уæддæр дæхемæ нийгъосæ , уотæ ба
ирæз -а фал уæддæр дæхемæ ний- гъос -æ уотæ ба
increase SUBJ.3SG however nevertheless 2SG.REFL.ALL PREF listen IMP.2SG so CONTR

не ’ мбæлуй .
не мбæл -уй
NEG/POSS.1PL befit/meet/happen PRS.3SG

4.2. **Æз куд финсæг , ахур кодтон**
æз куд финс -æг ахур код -т -он
I how/specifically write PART.PRS learning,science,scientist do TR PST.TR.1SG

нæ фольклорбæл , « Нарти »
нæ фольклор -бæл нарт -т -и
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL folklore SUPER epical hero,nart PL GEN/INESS

эпосбæл , адыгейаг литератури бундорæвæргутæ Тембот Керашев ,
эпос -бæл Адыге -йаг литератур -и бундорæвæргу -т -æ
epic SUPER Adyghei SUF literature GEN/INESS founder PL NOM

Ахмед Хаткови исфæлдистадæбæл , фæстæдæр ба -
ис- фæлдист -ад -æбæл фæстæдæр ба -
PREF dedicate,create.PART.PST SUF SUPER in.the.back.COMPAR CONTR

кæсгон Алим Кешоков , черкесаг Хусин Гашокови уадзимистæбæл ... .
кæсгон Алим Кешоков черкес -аг уадзимис -т -æбæл
Kabardian cherkess SUF creation PL SUPER

4.3. **Фал** **мах** **еугурдæр** **райгурдан** **уруссаг**
фал мах еугур -дæр ра- йгурд -ан урус -аг
however we.NOM/GEN all COMPAR/FOC PREF be.born PST.1PL russian SUF
литератури **кафтанæй** .
литератур -и кафтан -æй
literature GEN/INESS kaftan ABL

4.4. **Мæнæн** **мæ** **киунугутæ** **арæх**
мæнæн мæ киунугу -т -æ арæх
I.DAT 1SG.ENCL.GEN/POSS.1SG book PL NOM frequent,frequency/many
уагътонцæ **Мæскуй** , **мæхуæдæг** **ба** **адыгейаг**
уагът -онцæ Мæску -й мæхуæдæг ба Адыге -йаг
permit,let.go,keep PST.TR.3PL Moscow GEN/INESS 1SG.REFL CONTR Adyghei SUF
æвзагмæ **ратæлмаци** **кодтон** « Слово о полку Игорове »,
æвзаг -мæ ра- тæлмаци код -т -он
language/tip ALL PREF translation do TR PST.TR.1SG
Пушкини **драматикон** **уадзимистæ** , **Некрасови** « Железная дорога
Пушкин -и драматикон уадзимис -т -æ Некрасов -и
GEN/INESS dramatic creation PL NOM GEN/INESS
», **Есенини** « Анна Снегина », **Маяковскийи** « Облако в штанах ».
Есенин -и Маяковский -и
GEN/INESS GEN/INESS

4.5. **Литературон** **институти** **студент** **уогæй** , **кастæн**
литератур -он институт -и студент уогæй каст -æн
literature ADJ institute GEN/INESS student be.CONV look/read/seem PST.INTR.1SG
уруссаг **классикæ** , **нур** , **уал** **анзей** **фæсте** **æй**
урус -аг классик -æ нур уал анз -ей фæсте æй
russian SUF classic/classics NOM now so.much year GEN.PRN behind 3SG.ENCL.GEN
нæуæгæй **кæсун** **æма** **дес** **кæнун** **еци** **алæмæти**
нæуæг -æй кæс -ун æма дес кæн -ун еци алæмæт -и
new ABL look/read/seem INF and/but/for/that surprise,awe do INF that wonder GEN/INESS
уæлтæмæнадæбæл .
уæл тæмæн -ад -æбæл
above glitter,magnificence SUF SUPER

4.6. **Мах** , **адыгейæгтæ** , **нимайæн**
мах Адыге -йæг -т -æ нимай -æн
we.NOM/GEN Adyghei SUF PL NOM count/respect PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ
Пушкин **æма** **Лермонтови** **нæ** **национ**
Пушкин æма Лермонтов -и нæ наци -он
and/but/for/that GEN/INESS NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL nation ADJ
поэттæбæл : **се** ’ **сфæлдистади** **цæйбæрцæ**
поэт -т -æбæл се с- фæлдист -ад -и цæйбæрцæ
poet PL SUPER POSS.3PL PREF dedicate,create.PART.PST SUF GEN/INESS how.much

фæффинстонцæ **Кавказ** **æма** **æ** **цæрæг**
фæф- финст -онцæ Кавказ æма æ цæр -æг
PREF write PST.TR.3PL Caucasus and/but/for/that POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN live PART.PRS
адæмбæл !
адæм -бæл
people SUPER

4.7. **Уогæ** , **Пушкин е** ’ **взонгдзийнади** **рæстæги**
уогæ Пушкин е взонг -дзийнад -и рæстæг -и
although,in.fact 3SG/POSS.3SG young NMLZ GEN/INESS time GEN/INESS
уотæ дæр ниффинста : « Смирись , Кавказ : едет Ермолов ...»
уотæ дæр ниф- финст -а
so FOC PREF write PST.TR.3SG

paragraph 5.

5.1. - **Æма** **Лермонтов ба** : « Злой чечен ползет на берег , точит свой кинжал
- æма Лермонтов ба
and/but/for/that CONTR
»...

paragraph 6.

6.1. - **О** , **фал** **Пушкинæн** **æ** **лимæнтæ**
- о фал Пушкин -æн æ лимæн -т -æ
yes however DAT POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN friend PL NOM
загътонцæ , **гъома** , **адæмтæй** **уотæ зæгъун** **нæ**
загът -онцæ гъома адæм -т -æй уотæ зæгъ -ун нæ
say PST.TR.3PL DISC people PL ABL so say INF NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL
федауй ... .
феда -уй
befit/make.peace PRS.3SG

6.2. **Уæрæсе Цæгат** **Кавкази** **ку**
Уæрæсе цæгат Кавказ -и ку
Russia north/obverse.side.of.the.knife/wife's.relatives Caucasus GEN/INESS when/if
нæ **æрфедар** **адтайдæ** , **уæд** **ами**
нæ æр- федар адтайдæ уæд ами
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL PREF solidity,endurance be.CNTRF.3SG then/be.IMP.3SG here
фæззиндтайуонцæ **Англис** , **Турк** ... .
фæз- зиндт -айуонцæ Англис Турк
PREF appear CNTRF.3PL England Turkey

6.3. **Советтон** **Цæдеси** , **зæгъæн** , **кавказаг**
Совет -тон Цæдес -и зæгъ -æн кавказ -аг
council ADJ union GEN/INESS say PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ Caucasus SUF
тугъди **темæ** **нимад** **цудæй** **æхгæдбæл** ,
тугъд -и тем -æ нимад цуд -æй æхгæд -бæл
war GEN/INESS topic NOM count/respect.PART.PST/account go PST.INTR.3SG closed SUPER

æма **нури** **сæребарæ** **догæ**
æма нур -и сæребар -æ дог -æ
and/but/for/that now GEN/INESS freedom,independence NOM age NOM
нæ **ралæудтæй** , **зæгъгæ** , **уæд**
нæ ра- лæудт -æй зæгъ -гæ уæд
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL PREF stand PST.INTR.3SG say CONV then/be.IMP.3SG
мæ **историкон** **романтæ** « Жернова », « Хан Гирей », « Два
мæ историк -он роман -т -æ
1SG.ENCL.GEN/POSS.1SG historian ADJ novel PL NOM
пленника » **мухурæй** **нæ** **рацудайуонцæ** .
мухур -æй нæ ра- цуд -айуонцæ
stamp,printing ABL NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL PREF go CNTRF.3PL
6.4. « Жернова » **мухури** **фæззиндтæй** 1991 **анзи**
мухур -и фæз- зиндт -æй анз -и
stamp,printing GEN/INESS PREF appear PST.INTR.3SG year GEN/INESS
æма **мæ** **нихмæ** **дзурдтонцæ** : « **Кæсайтæ** ,
æма мæ нихмæ дзурд -т -онцæ
and/but/for/that 1SG.ENCL.GEN/POSS.1SG against speak TR PST.TR.3PL
Машбаш **куд** **тагъд** **райййивта** **æ**
куд тагъд ра- йййивт -а æ
how/specifically fast PREF change,stand.for PST.TR.3SG POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN
цæстингас !».
цæст -и нгас
eye GEN/INESS glance,sight
6.5. **Æз** **ба** **еци** **роман** **финстон** **советтон** **æнзти** **сосæггай** ,
æз ба еци роман финст -он советт -он æнз -т -и сосæггай
I CONTR that novel write PST.TR.1SG council ADJ year PL GEN/INESS slowly,secretly
ке **нæ** ’ **й**
ке нæ æй
who,what.GEN/that NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL 3SG.ENCL.GEN
рауадздзæнæнцæ , **уой** **зонгæй** .
ра- уадз -дзæнæнцæ уой зон -г -æй
PREF permit,let.go,keep FUT.3PL be.SUBJ.3PL/he,she.GEN know,can CONV ABL
6.6. **Райдæдтон** **ибæл** **косун** **фусунуат** « **Мæскуй** »,
ра- йдæд -т -он ибæл кос -ун фусунуат Мæску -й
PREF begin TR PST.TR.1SG 3SG.ENCL.SUPER work INF hotel Moscow GEN/INESS
ами **фæццардтæн** **дууæ** **анзи** **æма** **æрдæг**
ами фæц- цард -тæн дуу -æ анз -и æма æрдæг
here PREF live PST.INTR.1SG two NOM year GEN/INESS and/but/for/that half/side(in.compounds)
, ССР **Цæдеси** **Сæйраг** **Совети** **иуонг** **уогæй** .
Цæдес -и сæйраг Совет -и иуонг уогæй
union GEN/INESS main council GEN/INESS member be.CONV

6.7. **Шолохов хъæбæр дессаги хуарз иснивæ**
Шолохов хъæбæр дессаг -и хуарз ис- нив -æ
Sholokhov very/strong,sturdy wonder GEN/INESS good PREF fortune,fate/picture,image NOM

кодта Дони хъазахъæгти цард ,
код -т -а Дон -и хъазахъ -æг -т -и цард
do TR PST.TR.3SG Don GEN/INESS cossack SUF PL GEN/INESS live.PART.PST/life

уæд æз ба куд нæ зæгъон
уæд æз ба куд нæ зæгъ -он
then/be.IMP.3SG I CONTR how/specifically NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL say SUBJ.1SG

мæ адæми трагедий туххæй ,
мæ адæм -и трагеди -й туххæй
1SG.ENCL.GEN/POSS.1SG people GEN/INESS tragedy GEN/INESS for,because.of/about

уæд ка бакæндзæнæй еци гъуддаг , зæгъгæ , мæхецæн
уæд ка ба- кæн -дзæнæй еци гъуддаг зæгъ -гæ мæхецæн
then/be.IMP.3SG who PREF do FUT.3SG that affair,event say CONV 1SG.REFL.DAT

федарæй исихæс кодтон .
федар -æй ис- ихæс код -т -он
solidity,endurance ABL PREF duty,task,debt do TR PST.TR.1SG

6.8. **Байархайдтон еци темæ райхалунмæ кæдзос**
бай- архайд -т -он еци тем -æ ра- йхал -ун -мæ кæдзос
PREF act,try,endeavour TR PST.TR.1SG that topic NOM PREF untie INF ALL clean,pure

зæрдæй , неке фудгин кæнгæй .
зæрд -æй неке фуд -гин кæн -г -æй
heart ABL no.one.NOM/no.one.GEN evil/defect/guilt,fault ADJ do CONV ABL

6.9. **Мах гъæуама нæ истори макæд иронх**
мах гъæуама нæ истори макæд иронх
we.NOM/GEN should.be NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL history never oblivion

кæнæн , не ’ хсæн
кæн -æн не æхс -æн
do PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ NEG/POSS.1PL throw/shoot PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ

иуаруйнаг неци ес æма абони Адыгей æй
иуар -уйнаг неци ес æма абони Адыге -й æй
divide PART.FUT nothing EXT and/but/for/that today Adyghei GEN/INESS be.PRS.3SG

Цæгат Кавкази тæккæ
цæгат Кавказ -и тæккæ
north/obverse.side.of.the.knife/wife's.relatives Caucasus GEN/INESS exactly

сабурдæр республикæ .
сабур -дæр республик -æ
quiet,silent/calm,windless/peaceful/slow COMPAR/FOC republic NOM

6.10. **Æвæдзи , Хуцау нин æнхус кæнуй æма**
æвæдзи Хуцау нин æнхус кæн -уй æма
obvious God 1PL.ENCL.DAT help do PRS.3SG and/but/for/that

нæ ервæзун кæнуй адæм исафæг
нæ ервæз -ун кæн -уй адæм исаф -æг
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL escape,be.saved INF do PRS.3SG people lose,destroy PART.PRS

хæлхъойтæй .
хæлхъой -т -æй
trouble,disorder PL ABL

6.11. **Фал мах дæр , финсгутæ ,**
фал мах дæр финс -гу -т -æ
however we.NOM/GEN FOC write PART.PRS PL NOM

исфæлдистадон адæм , интернационализми уроктæ
ис- фæлдист -ад -он адæм интернационализм -и урок -т -æ
PREF dedicate,create.PART.PST SUF ADJ people internationalism GEN/INESS lesson PL NOM

ка ахур кодта (абони ин
ка ахур код -т -а абони ин
who learning,science,scientist do TR PST.TR.3SG today 3SG.ENCL.DAT

æ кой дæр некебал
æ кой дæр неке =бал
POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN rumour/care/hint FOC no.one.NOM/no.one.GEN =for.a.while/any.more

кæнуй) етæ дæр дзорунцæ еудзийнадæ æма кæрæдзей
кæн -уй етæ дæр дзор -унцæ еу -дзийнад -æ æма кæрæдзей
do PRS.3SG they,those FOC speak PRS.3PL one NMLZ NOM and/but/for/that RCP.GEN

хæццæ лимæнæй æма æмлæдæрдæй
хæццæ лимæн -æй æма æм- лæдæрд -æй
together friend ABL and/but/for/that COM understand.PART.PST/understood ABL

цæруни туххæй .
цæр -ун -и туххæй
live INF GEN/INESS for,because.of/about

paragraph 7.

7.1. **Зундгонд уруссаг муггæгти ,**
зундгонд урус -аг муггæг -т -и
well.known russian SUF clan,tribe,surname/seed PL GEN/INESS

зæгъæн , паддзахмæ хæстæг æма лимæнæй
зæгъ -æн паддзах -мæ хæстæг æма лимæн -æй
say PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ king,ruler ALL relative/close and/but/for/that friend ABL

ка цардæй , еци Лопухинтæ тогхæлæ-мулæ адтæнцæ
ка цард -æй еци Лопухин -т -æ тог хæлæ-мул -æ адтæнцæ
who live PST.INTR.3SG that PL NOM blood chaos,disorder,mixture NOM be.PST.3PL

адыгейаг , черкесæгти хæццæ .
Адыге -йаг черкес -æг -т -и хæццæ
Adyghei SUF cherkess SUF PL GEN/INESS together

7.2. **Хор ægасемæн дæр еу æй - Кавкази зæгъай ,**
хор ægас -емæн дæр еу æй - Кавказ -и зæгъ -ай
sun all/alive DAT.PRN FOC ITER/one be.PRS.3SG Caucasus GEN/INESS say SUBJ.2SG
Уæрæсей зæгъай , Азий зæгъай .
Уæрæсе -й зæгъ -ай Ази -й зæгъ -ай
Russia GEN/INESS say SUBJ.2SG Asia GEN/INESS say SUBJ.2SG

7.3. **Е тавуй не ' гасей дæр æма**
е тав -уй не гас -ей дæр æма
3SG/POSS.3SG keep.warm PRS.3SG NEG/POSS.1PL all/alive GEN.PRN FOC and/but/for/that
нæ нæ фæрсуй , ка
нæ нæ фæрс -уй ка
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL ask PRS.3SG who
ни ци адæмихаттæй æй , уобæл .
ни ци адæмихатт -æй æй уобæл
1PL.ENCL.ABL what ethnicity ABL be.PRS.3SG he,she.SUPER

7.4. **Æз райгурдтæн Краснодари крайи устур**
æз ра- йгурд -тæн Краснодар -и край -и устур
I PREF be.born PST.INTR.1SG Krasnodar GEN/INESS kray GEN/INESS big
гъæуи .
гъæу -и
village GEN/INESS

7.5. **Æвзонг биццеу ку адтæн , уæд , цит , изæрæй**
æвзонг биццеу ку адтæн уæд цит изæр -æй
young boy when/if be.PST.1SG then/be.IMP.3SG ITER? evening ABL
гъæунгæмæ рацæуинæ æма игъосинæ цæугæдони
гъæунг -æмæ ра- цæу -инæ æма игъос -инæ цæугæдон -и
street ALL PREF go OPT.1SG and/but/for/that listen OPT.1SG river GEN/INESS
иннæ фарс хъазахъаг , уруссаг адæмон зартæмæ
инн -æ фарс хъазахъ -аг урус -аг адæм -он зар -т -æмæ
other NOM side/page/wall/shore,coast cossack SUF russian SUF people ADJ song PL ALL
æма мæ зæрди нихxистæнцæ .
æма мæ зæрд -и них- хист -æнцæ
and/but/for/that 1SG.ENCL.GEN/POSS.1SG heart GEN/INESS PREF carry,carry.away PST.INTR.3PL

7.6. **Мæскуй ес Устур Черкесаг гъæунгæ : черкесæгтæ**
Мæску -й ес Устур Черкес -аг гъæунг -æ черкес -æг -т -æ
Moscow GEN/INESS EXT big cherkess SUF street NOM cherkess SUF PL NOM
æнцæ адыгейтæ , Иван Грозныйи рæстæги адтæнцæ
æнцæ адыгей -т -æ Иван Грозный -и рæстæг -и адтæнцæ
be.PRS.3PL Adyghe PL NOM GEN/INESS time GEN/INESS be.PST.3PL
Думи иуæнгтæ , сæ лæгдзийнадæй ,
Дум -и иуæнг -т -æ сæ лæг -дзийнад -æй
Duma GEN/INESS member PL NOM POSS.3PL/3PL.ENCL.GEN man/husband NMLZ ABL

сæхебæл нæ ауæрдгæй
сæхебæл нæ ауæрд -г -æй
3PL.REFL.SUPER NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL spare,take.pity/economize CONV ABL

гъæуай кодтонцæ Уæрæсе Петр Фиццаги ,
гъæуай код -т -онцæ Уæрæсе Петр фиццаг -и
observation,protection do TR PST.TR.3PL Russia Peter first GEN/INESS

Екатерини рæстæгути ...
Екатерин -и рæстæгу -т -и
GEN/INESS time PL GEN/INESS

paragraph 8.

8.1. - **Ду дæхебæл некæд банкъардтай , уæхæн**
- ду дæхебæл не- кæд ба- нкъард -т -ай уæхæн
you.SG 2SG.REFL.SUPER NEG when/if PREF understand,feel TR PST.TR.2SG such

хатирдзийнадау цæстингас , ома , куд « минкъий
хатир -дзийнад -ау цæстингас куд минкъий
forgiveness/mercy NMLZ EQU outlook,attention how/specifically little

адæмти литератури » минæвар ?
адæм -т -и литератур -и минæвар
people PL GEN/INESS literature GEN/INESS representative

paragraph 9.

9.1. - **Мах минкъий адæм хонун не ,**
- мах минкъий адæм хон -ун не
we.NOM/GEN little people name/invite INF NEG/POSS.1PL

нгъезуй .
нгъез -уй
ferment/ought.to,should/may PRS.3SG

9.2. **Мах минкъий нæ ан , фал**
мах минкъий нæ ан фал
we.NOM/GEN little NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL be.PRS.1PL however

минкъий-нимæдзон адæм .
минкъий нимæдз -он адæм
little number ADJ people

9.3. **Зæгъæн , авайрæгти æгас дуйнетæбæл**
зæгъ -æн авайрæг -т -и æгас дуйне -т -æбæл
say PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ Avar PL GEN/INESS all/alive world PL SUPER

зонунцæ Расул Гамзатови фæрци æма нур
зон -унцæ Расул Гамзатов -и фæрци æма нур
know,can PRS.3PL Rasul Gamzatov GEN/INESS thanks.to,by.means.of and/but/for/that now

авайрæгти минкъий адæмбæл банимайæн
авайрæг -т -и минкъий адæм -бæл ба- нимай -æн
Avar PL GEN/INESS little people SUPER PREF count/respect PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ
?!

9.4. **Кенæ ба** Алим Кешоков **- кæсгæнтти минæвар , Кайсын Кулиев**
кенæ ба - кæсгæн -тт -и минæвар Кайсын Кулиев
or CONTR Kabardian PL GEN/INESS representative

ба - балхъайраг ... **Литературон институти еу пъартæбæл**
ба - балхъайраг литератур -он институт -и еу пъарт -æбæл
CONTR Balkarian literature ADJ institute GEN/INESS ITER/one school.desk SUPER

бадтæн Роберт **Рождественскийи хæццæ , семинари еумæ**
бадт -тæн Рождественский -и хæццæ семинар -и еумæ
sit PST.INTR.1SG GEN/INESS together seminar GEN/INESS together

ахур кодтон Беллæ Ахмадулинæ æма Евгений
ахур код -т -он Беллæ Ахмадулинæ æма Евгений
learning,science,scientist do TR PST.TR.1SG and/but/for/that

Евтушенки хæццæ æма адтæн , сурх дипломтæ ка
Евтушенк -и хæццæ æма адтæн сурх диплом -т -æ ка
GEN/INESS together and/but/for/that be.PST.1SG red diploma PL NOM who

райста , уони нимæдзи .
ра- йст -а уони нимæдз -и
PREF take/get PST.TR.3SG they.GEN/POSS.3PL number GEN/INESS

9.5. **Уомæ гæсгæ мæнæн хатир кодтонцæ ,**
уомæ гæсгæ мæнæн хатир код -т -онцæ
he,she.ALL according.to I.DAT forgiveness/mercy do TR PST.TR.3PL

минкъийдæр домуни цæстæй мæмæ
минкъий -дæр дом -ун -и цæст -æй мæмæ
little COMPAR/FOC demand INF GEN/INESS eye ABL 1SG.ENCL.ALL

кастæнцæ , гъома , æндæр нацийæй ке адтæн .
каст -æнцæ гъома æндæр наци -йæй ке адтæн
look/read/seem PST.INTR.3PL DISC other nation ABL who,what.GEN/that be.PST.1SG

9.6. **Æгириддæр нæ .**
æгирид -дæр нæ
totally,absolutely COMPAR/FOC NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL

9.7. **Иннети хузæн мæнæй дæр агурдтонцæ**
инн -ет -и хузæн мæнæй дæр агурд -т -онцæ
other PL.PRN GEN/INESS alike I.ABL FOC look.for/try.to.obtain/demand TR PST.TR.3PL

æнхæст зонундзийнæдтæ .
æнхæст зон -ун -дзийнæд -т -æ
complete know,can INF NMLZ PL NOM

9.8. **Уотæ ку фæдздзорунцæ : мах фулдæр ан ,**
уотæ ку фæдз- дзор -унцæ мах фулдæр ан
so when/if PREF speak PRS.3PL we.NOM/GEN more be.PRS.1PL

сумах ба - минкъийдæр , уæд уотæ
сумах ба - минкъий -дæр уæд уотæ
you.PL.NOM/GEN CONTR little COMPAR/FOC then/be.IMP.3SG so

уайуй , цума бæндæн не ’ хсæн
уай -уй цума бæндæн не æхс -æн
run/flow PRS.3SG as.if rope NEG/POSS.1PL throw/shoot PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ

райвазæ-байвазæ кæнæн .
ра- йваз -æ - ба- йваз -æ кæн -æн
PREF stretch/pull NOM PREF stretch/pull NOM do PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ

9.9. **Уогæ ба гъæуама кæрæдземæ кæрæдзей лæдæргæ**
уогæ ба гъæуама кæрæдземæ кæрæдзей лæдæр -гæ
although,in.fact CONTR should.be RCP.ALL RCP.GEN understand CONV

цæстингасæй кæсæн , мах еумæ
цæстингас -æй кæс -æн мах еумæ
outlook,attention ABL look/read/seem PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ we.NOM/GEN together

ун гъæуй .
ун гъæ -уй
be.INF need/be.necessary PRS.3SG

9.10. **Нæ еудзийнадæй аразгæ æй Уæрæсе дæр**
нæ еу -дзийнад -æй араз -гæ æй Уæрæсе дæр
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL one NMLZ ABL produce CONV be.PRS.3SG Russia FOC

.

9.11. **Нæ бæстæ дæр , æ**
нæ бæст -æ дæр æ
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL bind.PART.PST/bunch NOM FOC POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN

уæргутæбæл лæуунæй , уæд исисдзæнæй .
уæргу -т -æбæл лæу -ун -æй уæд исис -дзæнæй
knee PL SUPER stand INF ABL then/be.IMP.3SG stand.up,raise,revolt FUT.3SG

9.12. **Исонибон уотæ æнæмæнгæ ке уодзæнæй ,**
исонибон уотæ æнæ- мæнг -æ ке уодзæнæй
tomorrow,future so without lie/empty/blank-fire NOM who,what.GEN/that be.FUT.3SG

е ба ми æруагæс кæнуй , фæстæмæ
е ба ми æруагæс кæн -уй фæстæмæ
3SG/POSS.3SG CONTR 1SG.ENCL.ABL faith do PRS.3SG back

исфедар уодзæнæй æма раздæрау æ
ис- федар уодзæнæй æма раздæр -ау æ
PREF solidity,endurance be.FUT.3SG and/but/for/that before EQU POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN

кадæ нæрдзæнæй дуйнетæбæл .
кад -æ нæр -дзæнæй дуйне -т -æбæл
respect,glory NOM thunder FUT.3SG world PL SUPER

9.13. **Уомæн ба гъæуй идеологи , идея .**
уомæн ба гъæ -уй идеологи идея
he,she.DAT CONTR need/be.necessary PRS.3SG ideology idea

9.14. **Мæнæ махæн ес æносон циртдзæвæн - « Нартæ**
мæнæ махæн ес æнос -он циртдзæвæн - нарт -т -æ
there,that.is we.DAT EXT century ADJ monument,tombstone epical hero,nart PL NOM

».

9.15. **Горький æ** **рæстæги** **кадæнгити**
Горький æ рæстæг -и кадæнг -ит -и
POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN time GEN/INESS epic.poem,song PL GEN/INESS
раздзурди **финста** : « **Нартæ** » **-**
раздзурд -и финст -а Нарт -æ -
foreword/preposition GEN/INESS write PST.TR.3SG epical hero,nart NOM
наций **æнæнездзийнади**
наци -й æнæ- нез -дзийнад -и
nation GEN/INESS without disease NMLZ GEN/INESS
æвдесæн ».
æвдес -æн
demonstrate,show PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ

9.16. **Махмæ ес** « Адыгахабзэ » **-** **намуси** **æма** **хе**
махмæ ес - намус -и æма хе
we.ALL EXT honour,glory GEN/INESS and/but/for/that REFL
даруни **адæми** **зундæй**
дар -ун -и адæм -и зунд -æй
have,keep/be.obliged/be.considered INF GEN/INESS people GEN/INESS mind,knowledge ABL
исфæлдист **закъæнтти** **æмбурдгонд** ,
ис- фæлдист закъæн -тт -и æмбурд -конд
PREF dedicate,create.PART.PST dried.up.feces/law?? PL GEN/INESS meeting do.PART.PST
кæцитæ **æности** **дæргъи** **еу** **фæлтæрæй**
кæци -т -æ æнос -т -и дæргъ -и еу фæлтæр -æй
which PL NOM century PL GEN/INESS length GEN/INESS ITER/one period,generation/layer ABL
иннæ **фæлтæрмæ** **еци** **æнæцъæрæмухстæй** **лæвæрд** **цудæнцæ**
инн -æ фæлтæр -мæ еци æнæ- цъæрæмухст -æй лæвæрд цуд -æнцæ
other NOM period,generation/layer ALL that without scratch ABL present go PST.INTR.3PL
нæ **уоди** **устурдæр**
нæ уод -и устур -дæр
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL soul,spirit GEN/INESS big COMPAR/FOC
мулкау : **зæгъæн** .
мулк -ау зæгъ -æн
property,fortune,riches EQU say PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ

9.17. **хестæртæн** **кадæ** **кæнун** .
хестæр -т -æн кад -æ кæн -ун
elder PL DAT respect,glory NOM do INF/PRS.1SG

9.18. **Æма** « **Адыг** **нæ** **дæ** ?»,
æма адыг нæ дæ
and/but/for/that Adygh NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL be.PRS.2SG

9.19. **зæгъгæ** , **фарста** **цийфæнди** **фæлдорæггини** **дæр** **уайтæккæ**
зæгъ -гæ фарста цийфæнди фæлдорæггин -и дæр уайтæккæ
say CONV question anyone/indifferent unstable/deceptive GEN/INESS FOC at.once

æ кеми райвæруй .
æ кеми рай- вæр -уй
POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN consciousness/mood PREF put,place PRS.3SG

paragraph 10.

10.1. - **Æгъдæутти ахадундзийнадæ бæрæг**
- æгъдæу -тт -и ахадун -дзийнад -æ бæрæг
law/rule/etiauette/decency/custom PL GEN/INESS NMLZ NOM known/defined
æй , **фал Пушкин куд финста** : « К чему бесплодно
æй фал Пушкин куд финст -а
be.PRS.3SG however how/specifically write PST.TR.3SG
спорить с веком ?
10.2. Обычай - деспот меж людей »...

paragraph 11.

11.1. - **О** , **нæ цардмæ еци**
- о нæ цард -мæ еци
yes NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL live.PART.PST/life ALL that
бурсæги бурсунцæ телеуинунадæ , **интернет** , **айдагъ**
бурс -æг -и бурс -унцæ телеуинунад -æ интернет айдагъ
break.in PART.PRS GEN/INESS break.in PRS.3PL television NOM Internet empty/only
махмæ нæ , **фал æгас дуйнебæл дæр**
махмæ нæ фал æгас дуйне -бæл дæр
we.ALL NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL however all/alive world SUPER FOC
киунугæкæсгути нимæдзæ фæмминкъийдæр
киунуг кæс -гу -т -и нимæдз -æ фæм- минкъий -дæр
book look/read/seem PART.PRS PL GEN/INESS number NOM PREF little COMPAR/FOC
æй .
æй
be.PRS.3SG
11.2. **Фæстаг** 15 - 20 **анзей дæргъи киунугити**
фæстаг - анз -ей дæргъ -и киунуг -ит -и
last/back year GEN.PRN length GEN/INESS book PL GEN/INESS
тæрхæгутæ байдзаг æнцæ боевиктæ , **детективтæ**
тæрхæгу -т -æ байдзаг æнцæ боевик -т -æ детектив -т -æ
shelf PL NOM filling be.PRS.3PL action.movie PL NOM detective PL NOM
æма æндæр уæхæн хъилма уадзимистæй .
æма æндæр уæхæн хъилма уадзимис -т -æй
and/but/for/that other such hashish,poison,filth creation PL ABL
11.3. **Пушкин æма Толстой гæлст æрцудæнцæ**
Пушкин æма Толстой гæлст æр- цуд -æнцæ
and/but/for/that throw.PART.PST/throw PREF go PST.INTR.3PL
фæсдзæгатмæ .

11.4. **Фал федарæй æууæндун : æцæг литературæ фæстæмæ**
фал федар -æй æууæнд -ун æцæг литератур -æ фæстæмæ
however solidity,endurance ABL believe INF/PRS.1SG truth literature NOM back
адæммæ раздæхдзæнæй .
адæм -мæ ра- здæх -дзæнæй
people ALL PREF turn/return FUT.3SG

11.5. **Уобæл мах , финсгутæ ,**
уобæл мах финс -гу -т -æ
he,she.SUPER we.NOM/GEN write PART.PRS PL NOM
зæрдиуагæй архайæн .
зæрд -и уаг -æй архай -æн
heart GEN/INESS temper,norm,tradition ABL act,try,endeavour PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ

11.6. **Адыгейи финсгути Цæдеси ес** 35
Адыге -йи финс -гу -т -и Цæдес -и ес
Adyghei GEN/INESS write PART.PRS PL GEN/INESS union GEN/INESS EXT
адæймаги .
адæймаг -и
man GEN/INESS

11.7. **Уадзæн цуппар журнали** : « Дружба »
уадз -æн цуппар журнал -и
permit,let.go,keep PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ four journal GEN/INESS
(**адыгейаг æвзагбæл**), « Литературная Адыгея » (**уруссаг**
Адыге -йаг æвзаг -бæл урус -аг
Adyghei SUF language/tip SUPER russian SUF
æвзагбæл), **дууæ ба сувæллæнттæн** - « Созвездие » **æма** «
æвзаг -бæл дуу -æ ба сувæллæн -тт -æн - æма
language/tip SUPER two NOM CONTR child PL DAT and/but/for/that
Родничок Адыгеи ».

11.8. **Алли анз дæр аразæн æригон**
алли анз дæр араз -æн æригон
every year FOC produce PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ young/recent
литераторти семинартæ , æрбацæунцæ нæмæ
литератор -т -и семинар -т -æ æрба- цæ -унцæ нæмæ
man.of.letters PL GEN/INESS seminar PL NOM PREF go PRS.3PL 1PL.ENCL.ALL
Цæгат Иристонæй , Дæгестанæй ,
цæгат Иристон -æй Дæгестан -æй
north/obverse.side.of.the.knife/wife's.relatives Ossetia ABL Daghestan ABL
Краснодари крайæй .
Краснодар -и край -æй
Krasnodar GEN/INESS kray ABL

11.9. **Нæ финсгути Цæдеси цори**
нæ финс -гу -т -и Цæдес -и цори
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL write PART.PRS PL GEN/INESS union GEN/INESS near

косуй **литературон** **еугонд** « Оштен », **разамунд** **ин**
кос -уй литератур -он еу -гонд разамунд ин
work PRS.3SG literature ADJ one do.PART.PST guidance 3SG.ENCL.DAT
дæттуй Кирилл Анкудинов .
дæтт -уй
give PRS.3SG

11.10. **Æригæнттæн** **уагъд** **цæунцæ** **куд**
æригæн -тт -æн уагъд цæ -унцæ куд
young/recent PL DAT permit,let.go,keep.PART.PST/divorce go PRS.3PL how/specifically
сæхецæн **хецæн** **киунугæтæ** , **уотæ** **еумæйаг** **уадзимисти**
сæхецæн хецæн киунуг -æт -æ уотæ еумæйаг уадзимис -т -и
3PL.REFL.DAT separate book PL NOM so common creation PL GEN/INESS
æмбурдгæндтæ **дæр** .
æмбурд -гæнд -т -æ дæр
meeting do.PART.PST PL NOM FOC

11.11. **Æригон** **автортæн** **арæх** **фæдздзорун** :
æригон автор -т -æн арæх фæдз- дзор -ун
young/recent author PL DAT frequent,frequency/many PREF speak INF/PRS.1SG
дуйнемæ **кауи** **зихъирæй** **ма** **кæсетæ** ,
дуйне -мæ кау -и зихъир -æй ма кæс -етæ
world ALL fence GEN/INESS crack,gap ABL NEG/also/and/but/for/that look/read/seem PRS.2PL
уæд **си**
уæд си
then/be.IMP.3SG 3SG.ENCL.INESS/3PL.ENCL.INESS/3SG.ENCL.ABL/3PL.ENCL.ABL
æрмæстдæр **фæууиндзæнæ** **дæ**
æрмæст -дæр фæу- уин -дзæнæ дæ
only COMPAR/FOC PREF see FUT.2SG POSS.2SG/2SG.ENCL.GEN
синхаги **хæдзарæ** , **фал** **алфамбулатæмæ**
синх -аг -и хæдзар -æ фал
neighbour/neighbourhood SUF GEN/INESS house NOM however
кæсун **гъæуй** **урухдæр** ,
кæс -ун гъæ -уй урух -дæр
look/read/seem INF need/be.necessary PRS.3SG wide COMPAR/FOC
парахатдæрæй .
парахат -дæр -æй
abundance COMPAR/FOC ABL

11.12. **Нæ** **классиктæ** **нин** **рафæд**
нæ классик -т -æ нин ра- фæд
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL classic/classics PL NOM 1PL.ENCL.DAT PREF trace
кодтонцæ **къахнад** , **мах** **æй** **еуцæйдæрбæрцæ** **дæр**
код -т -онцæ къахнад мах æй еу цæй дæр бæрцæ дæр
do TR PST.TR.3PL path we.NOM/GEN 3SG.ENCL.GEN one what.GEN FOC amount FOC

фæурухдæр	**кодтан**	,	**нур**	**нæ**	**литературæмæ**
фæ- урух -дæр	код -т -ан		нур	нæ	литератур -æмæ
PREF wide COMPAR/FOC	do TR PST.1PL		now	NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL	literature ALL

ка	**æрбацудæй**	**æма**	**нæ**	**фæсте**	**ка**
ка	æрба- цуд -æй	æма	нæ	фæсте	ка
who	PREF go PST.INTR.3SG	and/but/for/that	NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL	behind	who

æрбацæудзæнæй	,	**етæ**	**дæр**	**ибæл**	**никки**	**фулдæр**
æрба- цæу -дзæнæй		етæ	дæр	ибæл	никки	фулдæр
PREF go FUT.3SG		they,those	FOC	3SG.ENCL.SUPER	yet.more	more

бафтаудзæнæнцæ	,	**фæххуæздæр**	**æй**
ба- фта -дзæнæнцæ		фæх- хуæз -дæр	æй
PREF add/separate,take.out FUT.3PL		PREF good COMPAR/FOC	3SG.ENCL.GEN

кæндзæнæнцæ	.
кæн -дзæнæнцæ	
do FUT.3PL	

11.13.	**Кенæ**	**ба**	**фæззиндзæнæй**	**Гений**	**æма**	**ракъæрт**
	кенæ	ба	фæз- зин -дзæнæй	гений	æма	ра- къæрт
	or	CONTR	PREF appear FUT.3SG	genius	and/but/for/that	PREF crack,broken.off

кæндзæнæй	**нæуæг**	**над**	**æма**	**мах**	**дæр**	**æргъуди**	**кæндзæнæнцæ**
кæн -дзæнæй	нæуæг	над	æма	мах	дæр	æр- гъуди	кæн -дзæнæнцæ
do FUT.3SG	new	way	and/but/for/that	we.NOM/GEN	FOC	PREF thought	do FUT.3PL

куд	**е**	’	**мдогонти**	.
куд	е		æм- дог -он -т -и	
how/specifically	3SG/POSS.3SG		COM age ADJ PL GEN/INESS	